

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.787/2010/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a (címe) hozzátartozó által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, a dr. T-né K. K. ügyvéd ügyintézése mellett a dr. T. és t. Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (címe) II. rendű alperesek ellen kegyeleti jog megsértése miatt indított perében a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 8.P.21.000/2009/15. számú ítélete ellen a II. rendű alperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperes viszontkeresetét elutasító ítéletnek tekinti, aminek nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja és mellőzi **néhai S.S. S.** valamint **néhai V. P.** személyhez fűződő jogai - a síremlékük jogosulatlanul, egyben **néhai Á. I.** jogosulatlan rátemetését lehetővé tévő eltávolításával - II. rendű alperes általi megsértésének a megállapítását, a felperes keresetét ebben a részben elutasítja, egyebekben pedig az ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy térítsen meg az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül - 36 000 (harminchatezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperes nagyszülei **néhai S. S. S.** és **néhai V. P.** voltak, akik a **x-i** Római Katolikus Temető parcellája ... sorának számú kettős sírhelyén nyugszanak; a temetésükre 1919. és 1945. években került sor. A síremlékükön a kereszt tardosi vörös mészkőből, a sír pedig fehér műkőből készült.

A temető a Római Katolikus Egyház tulajdona, azt 2005. április hó 25. napjáig maga is üzemeltette. Az egyházközség rendelkezett a temető térképével, és a parókián két nyilvántartást vezettek: a sírhelykiadási könyvet és a parcellás füzetet, amely előbbibe parcellánként a sírhely száma szerint jegyezték be a megváltott sírhelyeket, míg a parcellás füzet vezetése nem volt rendszeres. A felperes és a felesége 1999. november hó 2. napján a felperes nagyszüleinek sírhelyét további 25 évre megváltották, amelyről az egyház alkalmazásában álló **M. G.** a ... sorszámú pénztárbizonylatot állította ki és a megváltást beírta a sírhelykiadási könyv 1999. évi 56. rovatába. 2005. április hó 25. napján a II. rendű alperes szerződést kötött, amellyel a Római Katolikus Egyház a 2010. december hó 31. napjáig terjedő határozott időre „bérbe adta, üzemeltetésre átadta” a temetőt részére havi 50 000 Ft díjért. A szerződés 1. számú melléklete alapján a II. rendű alperes feladata volt gondoskodni az egyház által meghatározott temetői nyilvántartás betartásáról, a temetőszabályzat, a temetőtérkép és a parcellajelölések elkészítéséről, valamint a temetőhöz és a temetkezési tevékenységhez kapcsolódó nyilvántartások vezetéséről. A szerződéskötést követően az egyház által vezetett nyilvántartások a II. rendű alperesnek átadásra kerültek.

Az I. rendű alperes férje, **Á. I.** 2008. szeptember hó 28. napján elhunyt, a temetésének lebonyolításával az I. rendű alperes a II. rendű alperest bízta meg. Az alperesek együtt mentek ki a temetőbe a sírhelyet kiválasztani. A II. rendű alperes a parcellás füzet és a térkép megtekintése után úgy ítélte meg, hogy a felperes nagyszüleinek sírja nincs megváltva, amely sírhelyet az I. rendű alperes megfelelőnek tartott, ezért a II. rendű alperes utasította a sírásót és a kőműveseket a síremlék és kereszt elbontására, elvitelére. 2008. október hó 1. napján a felperes nagyszüleinek sírjára **néhai Á. I-t** rátemették, amiről a felperes és családja még aznap tudomást szerzett, ezért írásban felhívták a II. rendű alperest az eredeti állapotot helyreállítására. **P. P.** plébános erre szintén felszólította a II. rendű alperest, aki a 2008. október hó 8. napján kelt válaszában ezt vállalta. A fenti bérleti szerződés 2008. december hó 16. napján kelt módosításában a II. rendű alperes kötelezettséget vállalt **néhai S. S. S.** és **néhai V. P.** sírhelyének 2009. március hó 31. napjáig saját költségén történő helyreállítására, amire azonban nem került sor.

A felperes a módosított keresetében kérte annak megállapítását, hogy **néhai S. S. S.** és **néhai V. P.** személyhez fűződő jogait az alperesek a síremlékük jogosulatlanul eltávolításával és sírhelyükre **néhai Á. I.** jogosulatlan rátemetésével megsértették. Kérte elrendelni **Á. I.** más temetési helyre való áthelyezését és ennek túrására kötelezni az I. rendű alperest, valamint a II. rendű alperest az általa megrongált sírhely, síremlék saját költségén való helyreállítására kötelezni 90 napos teljesítési határidő mellett.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Tagadták, hogy a felperes által becsatolt számla alkalmas lenne a megváltás tényének igazolására és a megváltani kívánt sírhely pontos helyének megállapítására, ezért a II. rendű alperes a temetői iratok hiányosak volta miatt jogszerűen járt el.

Az I. rendű alperes viszontkeresetet terjesztett elő a felperessel szemben, amelyben a felperest annak túrására kérte kötelezni, hogy **néhai Á. I.** a jelenlegi nyughelyén maradjon eltemetve.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 15. sorszám alatt meghozott ítéletében megállapította, hogy a II. rendű alperes **S. S. S.** és **V. P.** személyhez fűződő jogait megsértette a síremlékük jogosulatlanul eltávolításával, amellyel lehetővé tette az I. rendű alperes néhai férjének, **Á. I.-nek** a jogosulatlan rátemetését **S. S. S.** és **V. P.** sírjára, ezért elrendelte a sírnyitást, **Á. I.** kihantolását és áttemetését. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 90 napon belül az áttemetéshez szükséges eljárást (engedélyek beszerzését) és az áttemetést saját költségén bonyolítsa le, valamint **S. S. S.** és **V. P.** síremlékét a korábbiak megfelelő minőségben saját költségén állítsa helyre; míg az I. rendű alperest **néhai Á. I.** áttemetésének tűrésére és az ehhez szükséges nyilatkozatok kiadására kötelezte. Kötelezte továbbá a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 138 000 Ft perköltséget és külön felhívásra térítsen meg 48 000 Ft kereseti illetéket.

Határozatának indokolása szerint a meghalt személy emlékének a Ptk. 85. §-ának (3) bekezdésében biztosított védelme körébe tartozik a sírhelyre, síremlékre és egyéb sírtartozékokra vonatkozó rendelkezés és jogvédelem, továbbá védekezés az elhalt emlékét sértő magatartás ellen. Az eltemettető sírhelyhasználati joga kegyeleti jogosultság, az őt arra jogosítja, hogy az elhaltat a sírba temesse, és ott kegyeletet gyakoroljon. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 22. §-a szerint a temetési hely felett az rendelkezik, aki azt megváltotta; a rendelkezési jog gyakorlása a temetési helyre helyezhető személyek körének a meghatározása, síremlék, sírjel állítása és mindezek gondozására terjed ki; a temetési hely újraváltásában elsőbbséget élvez az eltemettető, halála esetén pedig a törvényes öröklés rendje szerint soron következő közeli hozzátartozója. A síremlék jogosulatlan eltávolítása ezért a kegyeleti jog megsértését jelentette. A felperes bizonyította nagyszülei sírhelyének 1999. november hó 2. napján történt további 25 évre szóló megváltását, ezért ő volt jogosult a temetkezési helyre helyezhető személyek körének meghatározására, síremlék és sírjel állítására.

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 18. §-ának (1) bekezdése szerint a temetőben - a kegyeleti jogok gyakorlása céljából - a temetési helyekről az üzemeltető nyilvántartásokat vezet; a sírboltokról szóló nyilvántartás vezetése a sírboltkönyv, az egyéb temetési helyek nyilvántartására a nyilvántartó könyv szolgál. A II. rendű alperes a bérleti szerződésben vállalta a temetkezési tevékenységhez kapcsolódó nyilvántartások vezetését, amihez az egyháztól megkapta a sírhelykiadási könyvet, a parcellás füzetet és a térképet, ennek ellenére csak a parcellás füzetet nézte meg a perbeli esetben, a sírhely-nyilvántartási naplót viszont nem.

A temetőkről és a temetkezésekről szóló 1999. évi XLIII. törvény 10. §-ának (2) bekezdése értelmében a temető és a temetési hely megszüntethető a tulajdonos döntése alapján, ha a temetési hely használati ideje lejárt. A törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet 19. §-ának (3) bekezdése szerint, amennyiben a törvény 10. §-ának (2) bekezdése szerinti temetőt, illetve temetkezési helyet megszüntetnek, a megszüntetést megelőzően azt hirdetményben, továbbá három alkalommal egy országos és egy területi

napilapban - egyházi (felekezeti) temetőnél az egyház (felekezet) lapjában és a helyben szokásos módon is - közzé kell tenni úgy, hogy a hirdetmény kifüggesztése és az első közzététel a megszüntetés előtt legalább 6 hónappal, a továbbiak pedig kéthavonként történjenek. A II. rendű alperes ezt a kötelezettséget megszegve szüntette meg a felperes nagyszüleinek sírhelyét, ezzel megsértve a meghaltak emlékét és a felperesnek kárt okozva, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése és a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján a jogsértését megállapította, valamint a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének d) pontja szerint kötelezte a II. rendű alperest a jogsértést megelőző állapot helyreállítására.

Kegyeleti jogot sért, ha valakinek a sírjába jogosulatlanul beletemetnek másik halottat, ezért ilyen esetben a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján lehetőség van az eredeti állapot helyreállítására. Erre csak akkor kerülhet sor, ha az intézkedés nem eredményez súlyosabb érdeksérelmet, mint a tényleges állapot fenntartása. A sírhely fölött rendelkezni jogosult személy az objektív jogsértés megszüntetése végett nem követelheti a kihantolást és áttemetést, ha a jogsérelem menthető tévedésen alapszik vagy az okozott érdeksérelem egyéb módon elhárítható, ellenkező esetben a jogsértő kérelmére kivételesen sor kerülhet a jogsértés előtti helyzet visszaállítása, azaz a kihantolásra és áttemetésre. A II. rendű alperes által okozott jogsérelem nem menthető tévedésen alapszik, és a jogsérelem más módon nem volt elhárítható, ezért az elsőfokú bíróság elrendelte a sírnyitást és **Á. I.** áttemetését a II. rendű alperes költségén, akit kötelezett **néhai S. S. S.** és **néhai V. P.** síremlékének a korábbinak megfelelő minőségben való helyreállítására. Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes viszontkeresetét nem találta alaposnak, mert a jogsérelem más módon nem volt elhárítható, ezért azt elutasította. A pervesztes II. rendű alperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes perköltségének megfizetésére és a le nem rótt illeték megtérítésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a II. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint a rendelkezésre álló nyilvántartásból nem volt megállapítható a perbeli sírhely 1999. évben történt megváltása, ezért őt mulasztás nem terhelte már csak azért sem, mert a sírhely megváltásának 1999. évi lejártára tekintettel az akkori üzemeltetőnek kellett volna a megszüntetésről gondoskodnia. Hivatkozott arra is, hogy 2010. február hó 3. napjától megszüntetésre került a temető üzemeltetésére vonatkozó jogviszonya.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte azzal, hogy a II. rendű alperessel szemben további perköltségre nem tart igényt.

Az ítéeltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az I. rendű alperes viszontkeresetét elutasító, valamint az I. rendű alperesre vonatkozó rendelkezéseit. Az ítéeltábla a fellebbezést nagyobb részt alaptalannak találta a következők szerint:

Mindenekelőtt rögzíti az ítéeltábla, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű alperes viszontkeresetét elutasító ítéletnek tekintette, mert az erre vonatkozó rendelkezés ugyan

kimaradt az ítélet rendelkező részéből, viszont annak indokolásából kétséget kizáróan megállapítható volt a viszontkereset érdemi elbírálásának megtörténte, azon belül is annak elutasítása. Az ítélet tábla annyiban helyesbíti az elsőfokú bíróság ítéletének indokolási részében írt tényállást, hogy a Római Katolikus Temető .. parcellája sorának nem a 120., hanem a 121. számú kettős sírhelyén nyugszik **néhai S. S. S.** és **néhai V. P.**

Ezen helyesbítés mellett az elsőfokú bíróság a lefolytatott releváns bizonyítási eljárás alapján a tényállást helyesen állapította meg, ám az abból az abból levont következtetéseivel részben nem értett egyet az ítélet tábla.

A Ptk. 22. §-a szerint az ember halálával a jogképessége megszűnik, ahogy azzal megszűnik a személyisége is. Mivel az ember egyéniségének, tevékenységének hatása a halála után is tovább él, a Ptk. 85. §-ának (3) bekezdése a meghalt személy emlékének megóvásáról meghatározott személyi kör: a hozzátartozók (Ptk. 685. §-ának b) pontja), illetve a végrendeleti juttatásban részesítettek kegyeli jogának védelme útján gondoskodik. A felperes nagyszüleinek a személyhez fűződő jogai a halálukkal megszűntek, így azok megsértésére sem kerülhetett sor a II. rendű alperes részéről, emiatt annak megállapítása téves volt az elsőfokú bíróság részéről. A II. rendű alperes ténylegesen a felperesnek a nagyszüleiével összefüggő kegyeleti jogát sértette meg, amely jogsértés megállapítására a kereset nem irányult, így erre vonatkozó rendelkezés sem volt tehető a kereseti kérelemhez kötöttség elve (Pp. 215. §-a) értelmében, ezért az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján ebben a részben az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a jogsértés megállapítását mellőzte és a felperes ezen megállapításra irányuló kereseti kérelmét elutasította.

Tévesen állította azt a II. rendű alperes, hogy abban a hiszemben volt, miszerint a felperes nagyszüleinek a sírhelyét az arra vonatkozó megváltás általa vélelmezett lejártakor, azaz 1999. évben megszüntették, ugyanis az erre vonatkozó döntés a temető tulajdonosának oldalán a temetőkről és a temetkezésekről szóló 1999. évi XLIII. törvény 10. §-ának (2) bekezdése értelmében mindössze lehetőség, nem pedig kötelezettség, tehát a temetési hely a használati idő lejártával nem szűnik meg automatikusan. Ezt a perbeli esetben mi sem szemléltette jobban, minthogy a síremlék a temetési hely használati idejének feltételezett lejártát követő 9 év elteltével is állt, ezért a II. rendű alperes, mint a temető lejárt használati idejű temetési helyek kiürítéséről gondoskodni köteles üzemeltetőjének (Vhr. 20. §-ának (2) bekezdése) feladata lett volna a temetőkről és a temetkezésekről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet 19. §-ának (3) bekezdése szerint a megszüntetésre vonatkozó hirdetményt közzétenni és azt három alkalommal megjelentetni. A sírhely csak az első megjelenésétől számított hat hónap elteltével lett volna megszüntethető, míg a perbeli esetben erre azonnal, a II. rendű alperes utasításának kiadásakor sor került és az I. rendű alperes néhai férjét oda három napon belül el is temették.

A II. rendű alperes magatartásának jogellenessége önmagában ebből a mulasztásból adódott, és ehhez képest már nem bírt relevanciával, hogy a rendelkezésére állt nyilvántartásból kellő gondosság mellett következtetnie kellett volna-e a temetési hely használati idejének fennállására. A jogellenességből adódóan a II. rendű alperes köteles a

sérelmes helyzet megszüntetésére és a jogsértést megelőző állapot helyreállítására a saját költségén, függetlenül a temető üzemeltetésére vonatkozó jogviszonyának megszűnésétől, mivel az I. rendű alperest kötelezte az elsőfokú bíróság az ehhez szükséges nyilatkozatok kiadására, aminek birtokában ez a kötelezettség teljesíthető.

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogsértést megállapító részében megváltoztatta, egyebekben pedig helybenhagyta. Tekintettel arra, kegyeleti jogsértést megvalósító II. rendű alperes az így megváltoztatott döntés alapján is túlnyomó részben pervesztes lett, hiszen a jogsértést megelőző állapot helyreállítására változatlanul köteles, az ítéletábra nem látta indokoltnak a perköltségre és a le nem rótt kereseti illetékre vonatkozó ítéleti rendelkezések megváltoztatását. A II. rendű alperes a fellebbezési eljárásban is nagyobb részt pervesztes lett, azonban a felperes vele szemben másodfokú perköltséget nem érvényesített, ezért ebben a kérdésben határozni nem kellett, míg az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta miatt (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének f) pontja) le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a II. rendű alperes az államnak külön felhívásra megtéríteni.

D e b r e c e n, 2011. január hó 11. napján

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál s.k. előadó bíró, dr. Riczu András s.k. Bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő